

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben háához bérletre:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 22. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914. január 28

Az új lakbér-szabályrendelet.

Február 1-én lép életbe.

Nevezetes dátum lesz február elsője Nagyvárad város majd minden lakosára. Ekkor lép életbe ugyanis a város törvényhatósági bizottsága által alkotott új lakbérleti szabályrendelet. Az ebben foglalt intézkedések közvetlenül érdeklík úgy a háztulajdonosokat, mint a bérlőket, tehát nem lehet közömbös egyikre sem azok ismerete.

Sok kellemetlenséget, félreértést, tájékozatlanságot, sőt igen sok, eddig rendezetlen jogviszonyt szüntet meg, illetve tisztáz az új szabályrendelet, amelynek szükségét már régen érzi a város közönsége.

A régi, elavult szabályzat évtizedekkel ezelőtt készült s már akkor sem felelt meg a viszonyoknak; hézagosságot, gondos munkával, a gyakorlati tapasztalatok alapján készült s számol egy nagy fejlődő város és a közönség igényeivel és a modern követelményekkel s rendet teremt ebben a nem éppen utolsó, fontos dologban.

Lehet, amint bizonyára van is, az új szabályrendeletben hiányos intézkedés, ezt majd a gyakorlati élet mutatja meg, azonban az kétségtelen, hogy nagy körültekintéssel, gondos munkával, a gyakorlati tapasztalatok alapján készült s számol egy nagy fejlődő város és a közönség igényeivel és a modern követelményekkel s rendet teremt ebben a nem éppen utolsó, fontos dologban.

A terjedelmes szabályrendeletet dr. Thury László városi főügyész készítette, fáradságos munkával, buzgalommal.

Szemelótt tartva azt a fontos célt,

hogy az új szabályzatot lehetőleg minél szélesebb körben megismerjék, de Thury László v. főügyész dióhéjban összefoglalta a szabályzat intézkedéseit néhány cikk keretében, amelynek közlését a következőkben kezdjük meg:

I.

A nagyvárad új lakbérleti szabályrendelet 1914. február 1-én lép életbe.

Ezen időponttól kezdve tehát a város területén előforduló bérleti kérdésekben az 1881. évi LIX. t.-e. 93. §-a és az 1912. évi LIV. t.-e. 102. §-a alapján, a bíróság e szabályrendelet intézkedéseit veszi irányadónak.

A szabályrendelet nem tesz különbséget a város bel- és külterülete között, tehát hatálya a város egész területére kiterjed.

A szabályozás csak a bérleti jogviszonyt öleli fel, legyen bár annak tárgya épület, lakás, üzlet bármiféle más helyiség vagy háztelek, — tehát a haszonbérleti jogviszonyra nézve nem irányadó. Ebből következik, hogy ha a telek gazdasági művelésre vagy egy kert a gyümölcsök beszedésének jogával vétetné ki, ezen jogviszonyra nézve csak a felek akarata, illetve az általános magánjogi szabályok alkalmazhatók.

Alapelve a szabályrendeletnek, hogy a jogviszonyt első sorban a felek akarata szabályozza s csak olyan kérdésekben lesz irányadó mindig a szabályrendelet intézkedése, amelyekre nézve a felek akaratukat nem nyilvánították. Tehát első sorban a felek kifejezett akaratát kell figyelembe venni s a szabályrendelet intézkedését csak akkor, ha a felek részéről akaratnyilvánítás nem történt.

Ezen főszabály alól a szabályrendelet két rendbeli kivételt állapít meg, egy formait a 3 §-ban és egy anyagit a 23. § a) és b) pontjaiban.

Az első kivétel az, hogy a feleknek bizonyos esetekben írásbeli szerződésben kell akaratukat nyilvánítani, mert ha ezt csak szóval teszik, akkor ez a megállapodás semmis. Ilyen esetek: az egy évnél hosszabb bérleti idő megállapítása, a bérlet kezdeté-

nek vagy tartamának feltételhez kötése, a felmondási jog kizárása vagy a szabályrendelettel eltérő szabályozása, a bérösszege felül olyan járulékok kikötése, amelyekkel külön szabályrendelet a bérlőre nem hárít, a helyiségnek külön kikötött állapotban való átadása.

Ha tehát a felek pl. szóval állapodnának meg abban, hogy a bérlet 2 évig fog tartani, vagy hogy a felmondás nem félévénként, hanem évenként fog történni stb. akkor hiába nyilvánították akaratukat, az ilyen kikötések meg nem történnék tekintetük s a kérdések a szabályrendelet intézkedéseire szerint bíráltnak el. Érvényesek a fenti kikötések csak akkor lesznek, ha írásba is foglaltnak.

A szabályrendelet rendezzi a szerződés és az ugynevezett házi rendszabályok közötti kapcsolatot is.

Általános szabály e részben, hogy ha a bérbeadó a bérlővel külön íratja alá a házi rendet, akkor, dacára az aláírásnak, a házi rendnek csak azon rendelkezései lesznek érvényesek, amelyek a szabályrendelet intézkedéseivel ellentétben nem állanak.

Ha tehát a bérbeadó a házi rend címén a szabályrendelettel ellentétes kikötéseket akar a bérlővel elfogadtatni, akkor a házi rend kikötéseit a szerződésbe kell iktatnia s nem külön aláírnia.

Miután továbbá a szabályrendelet a rögtön felmondási jogot a házi rend megszegése esetében egyik félnek sem adja meg, az ilyen kikötés csak akkor érvényes ha a házi rend szabályai a szerződésbe foglaltatnak, mert ha a házi rendre csak általános utalás történik, a kikötés érvénytelen lesz, még ha a bérlő a házi rendet külön aláírta is.

A felek akaratának második korlátozását a 23. §. a) és b) pontja tartalmazza.

Ezek szerint ha megállapodnának is a felek s ha írásbeli szerződésbe foglalják is, nem lesz soha érvényes az a kikötés, hogy a lakás céljaira bérelt helyiségek egy részét a bérlő albérlésbe is kiadhatja, vagy hogy a bérlő halála, avagy elköltözése esetében, ha a bérbeadó a folyó évnegyed végére a bérlet megszüntetésébe bele nem egyeznék, a bérlő az egész lakást albérlésbe nem adhatja, hosszabb időre kötött bérleteket pedig a

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszárnya-tér 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket rak-táron tartunk. — Jobbminőségű butorok javítása és fényezése (a helyszínén is) azonnal jutányos áron eszközölhetik. — Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

rendes felmondási időre fel nem mondhatja.

Sok vitát ki fog zárni a szabályrendelet intézkedése a foglalóra nézve. A foglalónak vesznihagyása vagy többszörösen való visszaadása a feleket szerződéses kötelezettségek alól fel nem oldja, — kivéve természetesen, ha a másik fél ezzel kifejezetten megelégszik. A szerződés létre jön akkor is, ha a fél foglalót nem ad. Ha azonban a másik fél a foglaló adását követeli, akkor a szerződés csak akkor jön létre, ha a fél a kikötött időben, kikötés nem léteben pedig a következő nap déli 12 órájáig a foglalót megfizeti.

Rendelkezik a szabályrendelet a foglaló nagyságáról is, ha a felek ezt meg nem határozták.

Ha a felek nem állapítják meg a bérlet idő tartamát, akkor a bérlet minőségére nézve nem az lesz döntő, hogy a bérlő mennyit fizet, hanem hogy a fizetendő összeget mennyi időre állapították meg. Ha tehát a felek azt mondják, hogy a bérlő évenként fizet 400 koronát, akkor éves bérletről van szó, a bérösszeg évenként fizetendő s a felmondás is negyedévenként történik. Ha pedig a felek abban állapodnak meg, hogy a bérlő havonként 500 koronát fizet, akkor bármily nagy is ezen összeg, havi bérlet keletkezik.

Ha a bérlet kezdete megállapodás tárgyát nem képezi, a bérlet éves bérleteknél a következő febr., máj., aug., vagy nov. 1-én, a havi bérlet a következő 1-én, vagy 16-án, a heti bérlet pedig a következő hétfőn már kezdetét veszi.

Ha valaki nyári lakást bérel és az időtartamát meg nem határozza, a bérlet május 1-én fog kezdődni és okt. 31-én végződik. Raktárak bérlete, ha az időpont és tartam nincs meghatározva, a szerződés napján kezdődik s attól kezdve három hónapig tart.

Ha azonban a nyári lakásokra és raktárakra a felek kifejezetten évi, havi vagy heti bérleteket létesítenek, ami a fentiek szerint a bérösszegnek bizonyos időre való megállapítása útján történik, akkor ezen bérletekre nézve is a rendes szabályok irányadók.

Dr Thury László.

Az ellenzék perel a birságpénzekért.

Az ellenzék legjobban a birságpénzek miatt van elkeseredve, mert ez a legérzékenyebb oldalról érinti. Egy jegyzőkönyvi megróvással 100 kor. pénzbüntetés jár és a kitiltott képviselő a kitiltás minden napjára 20 korona pénzbírságot fizet, s e bírságokat a képviselők fizetéséből vonják le. Körülbelül 20,000 korona gyűlt egybe eddig birságpénzekből, s éppen mostanában volt szó róla, hogy mire fordítsák a birságpénzeket. Az ellenzék egyetemlegesen akarja viselni e bírságokat, mindenkire egy formán felosztva, mert van olyan birság is mely 1500 koronát tesz ki.

Az ellenzék most arra a gondolatra jött, hogy visszaperli az állami kinstártól a szerintük jogtalanul levont birságpénzeket.

Ha február elsején nem fizetik ki hiánytalanul a képviselői napidijakat az ellenzéki képviselők megindítják a pert.

Az eszme a Barabás Béláé. Ő kezdi meg a napidijak visszaperlését, őt követni

fogják a többiek — természetesen, csak ha sikerül a perben eredményt elérni.

Az ellenzék szenzációt vár ettől a pertől, mert ezzel a bíróság azt mondaná ki, hogy az új házszabályok nem érvényesek. A bíróságokat tudvalevőleg az új házszabály alapján vonják le. A bíróságnak megint módja lesz politizálni. Vajjon örül-e neki?

Andrássy

az oláh paktumról és Romániáról.

A napokban egyik esti lap Filipescu volt román hadügyminiszter nyilatkozatát közölte. Filipescu egyenesen kijelentette, hogy a most folyó oláh paktumtárgyalások szoros kapcsolatban állanak Románia külpolitikájával s *Románia barátságának a paktum az ára.* Erre most gróf Andrássy Gyula a következő súlyos észrevételeket teszi:

— Az embernek felforr a vére, ha ezeket a nyilatkozatokat olvassa. Jelentőségük és lényegben való igazságuk abból is következtethető, hogy mind e nyilatkozatok megegyeznek és hogy megerősítik azt az impressziót, amelyet e szerencsétlen tárgyalások bennem keltettek.

A balkán válság alatt külpolitikánk egyik legfőbb célja volt Románia érdekeinek megvédése és a Romániával való szövetség megerősítése. Igazságtalanok a bukaresti kormányférfiak, ha ezt kétségbe vonják.

De és ebben áll külpolitikánk kudarc, ezen hű szolgálatok ellenében sem voltunk képesek Románia barátságát biztosítani. Nem akarunkon mult, de *határozottság, következetesség és bátorság hiányán.*

— A folytatott külpolitikának egyik legsújtóbb kritikája, hogy hiába kerestük Románia barátságát és a háboru után kénytelenek voltunk *belpolitikai koncessziókkal visszaszerezni akarni azt, a mit helyes külpolitikával biztosíthattunk volna* magunknak és az udvarlás mai formája épp olyan kudarcra fog végződni, a mint az első.

— A románok a szerencse korát élik. Nagy lépést tettek előre az általános elismertetés felé. Megerősödésüket arra akarják kihasználni, hogy valamint Görögország és Bulgária felé a maguk védelme alá tudták állítani fajrokonait, úgy ezt elérjék Magyarország határain belül is.

Ez a román imperialisztikus politika. Teljesen érthető. De *hihetetlen rövidlátás és tévedés* azt hinni, hogy a magyarországi románokkal való megbéküléssel *Románia szövetségét állandóan* meg lehet szerezni.

— Ha a román államférfiak egyszer arra a meggyőződésre jöttek, hogy a velünk való szövetség csak akkor tartható fenn és csak akkor áll Románia érdekében, ha román testvéreiknek Magyarországon ennek fejében *külön jogokat* szereznek és ha a

nacionálista pártok kielégítetnek, akkor ez a szövetség, bármily nagy értékűnek tartom is, *el van veszve* és egy fabatkát sem ér, mert ez azt jelenti, hogy Románia nem tartja elsősorú külpolitikai érdekének a velünk való szövetséget. Mi csak akkor bizhatunk és csak akkor tekinthetjük Románia szövetségét egy olyan tényezőnek, amelyre politikai és katonai számításainkat alapíthatjuk, ha Románia maga is teljesen át van hatva a monarchiával való szövetség külpolitikai és nemzeti szükségétől, úgy amint mi át vagyunk attól hatva. És ha Románia épp úgy függetleníti külpolitikai eljárását a magyarországi románok és nacionálista pártok hangulatától, a mint ezt eddig is tette és amint mi irántuk való jóakaratainkat és külpolitikai támogatásunkat teljesen különválasztottuk a csángók és a Romániában élő magyarok hangulatától.

— Nem akarok most a Románia bármilyen indirekt beavatkozása és a külpolitikai nyomás következtében keletkező paktum belpolitikai veszélyére, romboló hatására rámutatni, mert azt hiszem, hogy ennek a romboló hatása a napnál is világosabb. Csak arra akartam utalni, hogy erre a vészthozó lejtőre külpolitikai gyengeség és a hibák következtében külpolitikai illúziók hatása alatt kerültünk.

— Valóban csak ismételhetem: vérlázító, hogy amikor milliókat és milliókat nyel el a hadsereg, akkor nálunk *kisebb* államok barátságát *nem képes politikai sulyunk megtartani*, hanem ezért vérünkben való vérrrel, husunkból való hussal kell fizetnünk és azt a megaláztatást kell eltűrniünk, hogy egy *nagy hatalom belpolitikájára döntő sulyt gyakorol egy kisebb szomszéd.*

A tejrazziák eredménye.

25.000 liter tejből csak 850 liter a hamisított.

Tegnap reggel három órakor az összes vámházaknál két rendőr jelent meg. A falvakból és tanyákról Nagyváradra tartó tejeskocsikat feltartóztatták és szigorú vizsgálat alá vették az eladásra szánt tejet.

Ez a razzia már hónapok óta tart. Minden héten háromszor-négyszer kivonul Kolontáry János rendőrfogalmazó és Rosinger Artur városi vegyész, kis tejevizsgáló készüléküket belemártották a kannákba és ha a sűrűség nem érte el a minimumot könyörtelenül megsemmisítették a lefőlözött, megkeresztelt folyadékot. A hamisító lelkiismeretlen kereskedőt természetesen megbüntették.

A tegnapi razzia reggel három órakor kezdődött és délelőtt 11 órakor ért véget. Összesen 25.000 liter tejet vizsgáltak meg. Hogy a razzia mennyire üdvösek, mutatja az, hogy a 25.000 literből tegnap csak 850 litert kellett kiönteni. Ezt a kis százalékot

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST TISZTIT MOS A LEGSZEBBEN.

— Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve. —

FONTOS! Nagyváradfi fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

nehéz és fáradságos munka után érte el a rendőrség. Egy hónappal ezelőtt ugyan ilyen mennyiség átvizsgálása alkalmával 3-5000 liter vizenyős, élvezhetetlen és egészségtelen tejet kellett megsemmisíteni.

A hamisítók nem voltak elkészülve a rendőrség korai megjelenésére és többen, mikor a vámnál észrevették Kolontáry János esillogó egyenruháját, hirtelen visszarendítették a szekerek rudját és elakartak inálni. A rendőrök természetesen utána vetették magukat és mielőtt átmehettek volna a sorompón, elcsípték őket. A vámsorompón tul. i. nem terjed a városi hatóság hatásköre. De így sem menekült meg senki, mert a rendőrök éberségén nem tudtak kifogni.

Mikor a vámnál elvégezték a munkájukat, dr. Rosinger Artur és Kolontáry János a városban, a helybeli kereskedők között folytatták a razzitát. Itt is csak nagyon kis mennyiségű rossz tejet találtak.

Végre tiszta és minden félelem nélkül használható tejet élvezhetünk a rendőrség jóvoltából.

Szerencsétlenség a ródlipályán.

Egy jogász kitörte a lábát.

Nagyváradon erős lendületet vettek az idei szép, hideg, fehér télen a téli sportok. Korcsolyázás, ródlizás, mind-mind igen sok hívet szerzett magának s különösen a ródlizás, amely ezelőtt teljesen ismeretlen volt nálunk, hódít erősen. A váradi szőlőhegyeken, ahol csak egy kis szabad lejtő van, mindenütt ellepik a ródlizó társaságok, vidám jókedvvel folyik a szánkózás a hevenyészett ródlipályákon.

És éppen ez a baj, hogy nincs igazi, rendes ródlipályánk s a tulságosan meredek lejtőkön szinte csodálatos, hogy nem történt eddig több szerencsétlenség.

Tegnap azonban, könnyen végzetessé válható, súlyos szerencsétlenség történt a szőlőhegyen ródlizás közben.

A Kálvária-utcán, a kálváriához vezető úton a Schadeberg-féle szőlőnél ródlizott egy társaság. Aki járt arra, az tudja, hogy milyen meredek ott az út. Vidáman folyt a legélvezetesebb sportolás s a ródlizó villámgyorsasággal repült lefelé. Délután 4 óra tájban történt a szerencsétlenség.

Hárman ültek a ródlin: Schüch Böske, azután Nagy Zoltán és Rónay Andor joghallgatók. A ródlizó felborult, és Rónay Andor oly szerencsétlenül esett ki a ródlizóból, hogy a jobb lába eltört.

Azonnal telefonáltak a mentőknek és be szállították Rónay Andort, Rónay Antal erdőtanácsos fiát a kórházba. Az alsó lábcsőr egyszerű töréséről van szó s így nincs ok aggodalomra, azonban néhány hétig fog tartani, míg a szerencsétlenül járt jogász felgyógyulhat.

A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.

A nagyváradi pénzügyintézetek sorában kiváló helyet foglal el a Polgári Takarékpénztár. Az intézet körültekintő, szolid, céltudatos vezetése, a nehéz, válságos időkben is olyan fényes eredményt biztosított, amelylyel a részvényesek teljesen meglephetnek elégedve. Ez az eredmény csak az igazgatóság és különösen Atzél Zsigmond vezérigazgató buzgó, fáradhatlan tevékenységének köszönhető.

A közgyűlésen dr. Kiss Döme gör. kath. egyházmegyei és káptalani ügyész elnöklete alatt a következő részvényesek voltak jelen:

Aczél Zsigmond, Schwartz Márton, ifj. Moskovits Mór, id. Moskovits Mór, Léderer Manó, Stern Mózes, Wechsler Adolf, dr. Weisz Márton, Inceze Lajos, Róz Simon, Székely Sándor, Szodényi Nándor, Szalai József, Andrányi Gusztáv, dr. Békefi Gyula, dr. Fehér Adolf, dr. Ehrlich Kálmán, Fleischacker Hugó, Waldmann Ödön, Reich Armin, Gerő Sándor, Schiller Sándor, Schwartz Albert, Frankl Zsigmond, Hirschmann Ede, Wohl Helén, Weisz József, Lebovits Hugó, Nagy György, Neulender Mihály, Vörös Jenő, Lőrincz Samu, Wechsler József, Lamm Mór, Körpel Jenő, Weisz Zsigmond, Révész Jakab, Reich Sándor, Szandicz Mór, Barna Artur, Széles Gyula, Hanzéli István, dr. Waldmann Béla, Dévald László, Hann Lajos, Wallerstein Dániel, Weisz I. Miksa, Schönberg Armin.

Dr. Kiss Döme elnök megnyitó beszédét azzal kezdte, hogy két körülmény hozta össze a részvényeseket a társaság révén fennálló összeköttetés és a kölcsönös megbecsülés. A szeretetre helyezkedve, ezen magaslattól üdvözli a részvényeseket s az évi közgyűlést megnyitja. Konstatálja, hogy a közgyűlés kellőleg meghirdetett, a mérleg közzé lett téve. Letettek 6903 részvényt, megjelent a közgyűlésen 38 részvényes, 5088 részvény képviselőben. Felkéri a jegyzőkönyv vezetésére dr. Békefi Gyula intézeti ügyészt.

Aczél Zsigmond vezérigazgató előterjesztette az igazgatóság évi jelentését, melyben vázolja dacára a rossz gazdasági viszonyoknak az elért eredményt, mely szerint az intézet 1913-ik évi felosztás alá kerülő tiszta nyeresége 380080 kor. 53 fillér. Ezen nyereség felosztását a közgyűlés az igazgatóság javaslatának megfelelően a következőképpen rendelte el: Osztalékra 20,000 drb. részvény után a 14 kor. 280,000 kor., külön tartalékra 40,000 kor. Igazgatósági, felügyelőbizottsági és vezérigazgató jutalékára 50,208 kor. 48 fillér, nyugdíjalapra 5000 kor., jótékonyági célra 600 kor., míg a fennmaradó 4272 korona 05 fillért az új számlára vették át.

Majd felolvasták a felügyelőbizottság jelentéseit, melyeket tudomásul vettek, a nyugdíjalap számadásával együtt, amelynek vagyona 1913. év végén 62679 korona 68 fillér.

Ezután az alapszabály két szakaszának módosítására tértek át; az egyik az intézet kiadványainak aláírására, a másik pedig arra vonatkozik, hogy az egyes alapokra a jövedelemből legalább 5 százalék levonandó.

Ezután egy kis feminista izü incidens keltett élenséget.

Wohl Helén részvényes kérte, hogy az alapszabályokat akként módosítsák, miszerint női részvényesek is résztvehessenek a gyűléseken s szavazati joggal birjanak.

Elnök és ügyész felvilágosították a felszólalót, hogy ezt az alapszabályok ma sem korlátozzák.

A választásokra kerülvén a sor, napi biztosokká egyhangulag megválasztottak: Hann Lajos, Schönberg Armin, Wallerstein Ferenc, Lamm Mór, dr. Rácz Ödön, Revóczky Béla, Goldstein Miksa, Weisz József, Szandicz Mór, Schwartz Artur, Friedmann Benő, Sonnenfeld Adolf, dr. Illés István (uj), Steiner Elemér (uj) és Schwartz Vilmos (uj).

Ezután elnök újból teljes szeretettel üdvözölte a részvényeseket s az ülés az elnök elterelésével véget ért.

Öt hordó sacharint csempészték Nagyváradra.

*

A sacharin-csempészet ügye két nap óta rohamosan nő és sok dolgot ad a rendőrség, csendőrségnek egyaránt. Az első jelek igen kis méreteket sejtettek, a rendőrség mindössze egy hordó becsempésztett sacharinról tudott és azt kereste.

A belényesi csendőrség sikeres házkutatásáról hétfőn érkezett Nagyváradra a jelentés. Meglepő adatokat tartalmazott, amelyek alapján a rendőrség több házkutatást rendelt el és igen sok üzletet, gyárt vizsgált végig.

Az iskolákban

is nyomoztak. A csendőrség jelentése szerint öt ügynöke volt Mózes Abrahamnak, akik közül kettő sacharinnal készített cukorkákat portált.

Az elemi iskolákban, sarki cukorkaárusok dobozaiban tömegesen találtak sacharin-cukorkákat. A gyermekek igen olcsón (2 fillért) jutnak a mérges cukorkákhoz, amelyek fűtülő, masina, alma, körte s más ilyen cukorkaformák alakjában kerülnek forgalomba. De legtöbbször rövid, vékony rudalakjuk van, ezt szopogatták a kis nebulók, akik természetesen megmutatták, hogy hol vették a mérges cukrot.

Nagy mennyiségben foglaltak le ilyen édességeket, amelyeknek még mindig nincs meg sem forgalomba hozójuk, sem gyárosuk.

A hordók nyomában.

A tömeges házkutatások után mind nagyobb és nagyobb mennyiségű sacharin került a rendőrség kezébe. Az egyik kereskedőnél megtalálták a hordó külső burkát, egy hatalmas ládát is.

Ilyenekbe burkolják, rejtik a csempésztett hordókat s így szállítják.

A láda egyik sarkában titkos jelzés van. Furesa jelek között egy elrejtett ötös. A belényesi csendőrség jelentése öt hordóról szól.

A hordóknak sorszáma van s a ládák jelzése erre vonatkozik. Ugy, hogy pozitív megállapítást nyert, miszerint Svájcból öt hordó sacharint csempészték be s a csempészet központja Nagyvárad volt.

SÉRVEKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

ahol óriasisiváiasztékban kapuak: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási** cikkek.

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

Mivel azonban a csempészek megsejtették a veszedelmet, a hordókat hirtelen elszállították Nagyváradról. A nyomozás érdeke megkívánja, hogy elhallgassuk a helyeket, ahol a rendőrség keresni fogja, sőt keresi is.

Annyit már most is jelezhetünk, hogy biztos nyomon vannak és egy-két napon belül szenzációs leleplezéssel fogják befejezni a nyomozást.

A posta kiadók és kezelők mozgalmá

A vasárnapi értekezlet.

Az állam egyik fontos intézményében a postán, ha végig tekintünk a hivatalnokok nevein és ismerjük az általuk végzett terhes munkálatokat, azt fogjuk tapasztalni, hogy éppen azokat a munkálatokat végzik a legolcsóbb munkaezők, amelyekre a legnagyobb szükség van és amelyek a közönségre nézve a legfontosabbak. Így a telefonban, távirtdán 2 kor., 2 kor. 10 fill. és 3 korona napidíjak mellett vannak alkalmazva nők, férfiak. Ezeknek az alkalmazottaknak előzőleg egy éves próbaszolgálatot, egy éves tanfolyamot és azonkívül a tanfolyam után még egy évi külön próbaszolgálatot kell teljesíteniük és csak ha a szerencse meg a létszám megengedi, véglegesítik őket. A véglegesítés azt jelenti, hogy az illető 2 kor. 10 fillér mellett megkezdheti szolgálatát s egy év múlva 2 kor. 50 fillért kap. Ezért az összegért aztán ismét szolgálnia kell 5 évig, hogy 3 korona napidíjat kapjon.

Öt évi szolgálat után mindenkinek meg van ígérve, hogy kinevezik kezelővé. Hogy ezt az ígéretet miként váltják be, elég betekinteni az alkalmazottak névsorába. Találunk ott nem öt, de 10—12—14 éves szolgálattal bíró nőket is, anélkül, hogy kinevezték volna őket. Utóbb már a kinevezett kezelők javadalmazását is redukálták. Így ma p. o. nem 640 korona laktórt, hanem csak 400 korona laktórt kapnak.

Ami a szabadság kérdést illeti, az is nagyon szomorú. Oly megfeszített munka után, amit a kiadók végeznek a közönség érdekében, egy évben mindössze két heti szabadságot élvezhetnek. Ezt is azonban nem akkor, mikor akarják, hanem mikor küldik őket. A nagy létszám miatt aztán meg kell kezdeni a szabadságolásokat januárban, hogy novemberig mindenki elmehessen. Ugyan mit és hol üdülhet p. o. az a postás, akit a sors most kényszerít szabadságra?

E mellett a módszer mellett nagyon is érthető, ha a postások betegség ürügye alatt a nyári hónapokban maradnak el egy-két hétig, hogy tényleg pihenjenek.

Hogy némi fogalmunk legyen a postások idegölő munkájáról, elég lesz talán megemlíteni, hogy mennyi időt és hogy töltenek el a telefonközpontban a nők. Van kétféle

szolgálat, úgynevezett korlátolt: reggel 8-tól 12-ig, d. u. 2-től 6-ig. Ez a nehezebb. A másik a C szolgálat. Reggel 7 órától déli fél 2 óráig, aztán másnap 24 órai megszakítással fél 2 órától este 9 óráig és másnap reggel 7 órától fél 2 óráig. Ezenkívül minden nyolc napban este 8 órától minden megszakítás nélkül másnap reggel 7 óráig. Ezalatt az idő alatt míg szolgálatban vannak felállni, vagy éppen a teremből távozni 15—25 percere szabad, addig is úgynevezett felváltó dolgozik helyette. Képzeliük el már most 6 és fél órát ülni egy helyben 15—25 perc megszakítással és ezalatt folyton dolgozni, napi 2-10, maximum 3 koronáért, még a mai munkánélküli időben is megdöbbentő.

Nem esoda tehát, ha az ország minden részében megmozdultak a postások és szabásu mozgalom keretében kívánják sérelmeik orvoslását. A mozgalom élén természetesen Budapest áll. A postások vasárnap nagy értekezletet tartottak Budapesten, ahol a fenti sérelmek felett tanácskoztak és elhatározták, hogy a miniszterhez folymodnak orvoslásért. A mozgalom főbb pontjai a laktórt rendezés, a szabadságidő kezdése és a kinevezés, valamint a nyugdíjügy.

A pesti gyűlésen, mint tudósítónk jelenti Nagyváradról senki sem jelent meg, ellenben táviratot intéztek a gyűlés elnökségéhez, a melyben bejelentették, hogy mindenben csatlakoznak a központhoz. Remélhetőleg a kereskedelmi miniszter méltányolni fogja a postások mozgalmát és nem zárkózik el kívánalmaik elől, mert ha valakik, úgy a postások azok, akik legjobban megérdemlik, hogy egy kicsit őrájuk is mosolyogjon a derűs nap.

Sok a kivándorló.

Sürgetik az utleveleket.

Az alispán rendelete.

Ha valaki mostanában feltéved az óeska vármegyeháza kopott aszfaltu folyosójára, csupa szomános, szürös vidéki embert, fekete ködmönös asszonyokat talál ott.

A férfiak illedelmesen emelik meg a báránypőr sapkát minden uri ember előtt. És ha véletlenül megtalál állani előttük az ember, megered a nyelvük, tanácsot, protekciót, de végeredményében mindnyájan utlevelet kérnek. Az utlevélkiállító tisztviselők ajtó kilencse kézből-kézbe vándorol.

— Indul a hajónk. Az utlevelünket kérjük, tekintetes ur:

Földi Ignác megyei tisztviselő Peles Sándor segítségével reggeltől késő estig valóssággal gyártja a sárgea fedeles utlevéllapokat. Ennek dacára százzszámra fekszik mögöttük a rengeteg kérvény.

A miniszter rendelete, mely úgy intézkedett, hogy az alispáni hivatalban kell kiállítani az utleveleket, nem vált be. Ennek ugyanis tulajdonképpen az lett volna a célja, hogy a sok utánajárás miatt a kivándorolni

szándékozókknak elmenjen a kedvük az utlevél kérésétől. Ezt a célt nem érték el, mert a felek, akik ez előtt a járási székhelyre jártak be utlevélért, most csak úgy özönlenek a megyeházára az utlevelek után.

A kérvényezőzők zaklatása valósággal fentartja a tisztviselőket munkájukban, de meg nagy kiadásokat okoz a kérelmezőknek is, akik a vármegye legtávolabbi részéből is bejönnek utleveleikért.

Az alispán most megsokalta a sok zaklatást és rendeletet adott ki minden község részére. A rendeletben szigorúan meghagyta Fráter Barnabás, hogy az utleveleket senki se sürgesse, mert soronkívül senkinek sem csinálják meg. Az érkezés sorrendjében készítik el minden utlevelet, tehát fölösleges a központhoz való bejövétel. Ez a rendelet aligha fogja megszüntetni a sürgetéseket, mert mire már utlevelet kér valaki, rendszeren a kezében van a hajó jegye is.

Ha az utlevelet nem kapja meg idejében, akkor várnia kell a következő hajóindulásig, mely rendszeren jóval későbbben történik meg és nem ritka eset, hogy akkor már a jegy elveszti az érvényességét. Indokolt tehát, hogy a felek türelmetlenek. Az eddigi tapasztalat bebizonyította, hogy semmiféle hatósági nehezítéssel sem lehet visszatartani a kivándorlókat, leghelyesebb volna tehát, ha a főszolgabírákra bizzák az utlevél kiállítását.

Ily formán még több eredményt lehetne elérni, mert a főszolgabíró már hatalmánál fogva is inkább tud a kivándorlókra hatni, akik rendszerint személyesen jelentkeznek utlevélért. Akárhány esetben lebeszéli a főszolgabíró a feleket a kivándorlásról, de a mai rendszer mellett, ha talán egy hangnemen magasabban beszél, az illető kivándorló bementja az ultimót, hogy

— Az alispántól függ az, csak küldje be az iratainkat a főszolgabíró ur.

Igazuk van. És az alispáni hivatalban már nem lehet csinálni semmit, ott csak az utlevelet adják, mint a vasutijegyet.

A kaboláspataki botrányos iskola.

A tehén az első.

Az iskola maradhat.

Bár az iskolák terén már egyáltalán nem lep meg minket semmiféle csodabogár, mégis most a kaboláspataki iskola felől olyan meglepő dolgokat hallottunk, hogy nem hagyhatjuk szónélkül.

Kaboláspatak község képviselő testülete még 1912. év október havában kötelezte magát egy megfelelő iskola építésére. Az építkezés költségei 30,000 koronát igényelnek. A községnek már rendelkezésére áll a megfelelő téglamennyiség is, mely kiegészítve ott hever a község határában. A szükséges pénz csakis kölesön utján tudnák megszerezni.

A körjegyző, kinek az iskola kérdésében bokros érdemei vannak, hosszú tárgyalás után talált is egy pénzintézetet, mely a mai pénzügyviszonyok mellett 5-8 százalékos kamattal adott volna a községnek 150,000 koronát. A 30,000 koronán felüli összeg le-

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESETBEN AJÁNLVÁ.
TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.
KEPESELEK
ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményü

sérvkötőt, szuzpenzoriumok, fecskendők és beteg-
ápolási czikkeit, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálak, bidég,
anatómiai sérvkötők, amelyek a sérvet állan-
dóan visszatartják, műlá-
bak és művétagok, gummi cikkek, harisnyák stb és a még fel nem sorolható cikkek.
Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. :: Óriási nagyraktár :: Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Mivel azonban a csempészek megsejtették a veszedelmet, a hordókat hirtelen elszállították Nagyváradról. A nyomozás érdeke megkívánja, hogy elhallgassuk a helyeket, ahol a rendőrség keresni fogja, sőt keresi is.

Annyit már most is jelezhetünk, hogy biztos nyomon vannak és egy-két napon belül szenzációs leleplezéssel fogják befejezni a nyomozást.

A posta kiadók és kezelők mozgalmá

A vasárnapi értekezlet.

Az állam egyik fontos intézményében a postán, ha végig tekintünk a hivatalnokok nevein és ismerjük az általuk végzett terhes munkálatokat, azt fogjuk tapasztalni, hogy éppen azokat a munkálatokat végzik a legolcsóbb munkáerők, amelyekre a legnagyobb szükség van és amelyek a közönségre nézve a legfontosabbak. Így a telefonban, távirván 2 kor., 2 kor. 10 fill. és 3 korona napidíjak mellett vannak alkalmazva nők, férfiak. Ezeknek az alkalmazottaknak előzőleg egy éves próbaszolgálatot, egy éves tanfolyamot és azonkívül a tanfolyam után még egy évi külön próbaszolgálatot kell teljesíteniök és csak ha a szerencse meg a létszám megengedi, véglegesítik őket. A véglegesítés azt jelenti, hogy az illető 2 kor. 10 fillér mellett megkezdheti szolgálatát s egy év múlva 2 kor. 50 fillért kap. Ezért az összegért aztán ismét szolgálnia kell 5 évig, hogy 3 korona napidíjat kapjon.

Öt évi szolgálat után mindenkinek meg van ígérve, hogy kinevezik kezelővé. Hogy ezt az ígéretet miként váltják be, elég betekinteni az alkalmazottak névsorába. Találunk ott nem öt, de 10—12—14 éves szolgálattal bíró nőket is, anélkül, hogy kinevezték volna őket. Utóbb már a kinevezett kezelők javadalmazását is redukálták. Így ma p. o. nem 640 korona lakbért, hanem csak 400 korona lakbért kapnak.

Ami a szabadság kérdést illeti, az is nagyon szomorú. Oly megfeszített munka után, amit a kiadók végeznek a közönség érdekében, egy évben mindössze két heti szabadságot élvezhetnek. Ezt is azonban nem akkor, mikor akarják, hanem mikor küldik őket. A nagy létszám miatt aztán meg kell kezdeni a szabadságolásokat januárban, hogy novemberig mindenki elmehessen. Ugyan mit és hol üdülhet p. o. az a postás, akit a sors most kényszerít szabadságra?

E mellett a módszer mellett nagyon is érthető, ha a postások betegség ürügye alatt a nyári hónapokban maradnak el egy-két hétig, hogy tényleg pihenjenek.

Hogy némi fogalmunk legyen a postások idegölő munkájáról, elég lesz talán megemlíteni, hogy mennyi időt és hogy töltenek el a telefonközpontban a nők. Van kétféle

szolgálat, úgynevezett korlátolt: reggel 8-tól 12-ig, d. u. 2-től 6-ig. Ez a nehezebb. A másik a C szolgálat. Reggel 7 órától déli fél 2 óráig, aztán másnap 24 órai megszakítással fél 2 órától este 9 óráig és másnap reggel 7 órától fél 2 óráig. Ezenkívül minden nyolc napban este 8 órától minden megszakítás nélkül másnap reggel 7 óráig. Ezalatt az idő alatt míg szolgálatban vannak felállni, vagy éppen a teremből távozni 15—25 percre szabad, addig is úgynevezett felváltó dolgozik helyette. Képzeliük el már most 6 és fél órát ülni egy helyben 15—25 perc megszakítással és ezalatt folyton dolgozni, napi 2-10, maximum 3 koronáért, még a mai munkánélküli időben is megdöbbentő.

Nem csoda tehát, ha az ország minden részében megmozdultak a postások és nagy-szabású mozgalom keretében kívánják sérelmeik orvoslását. A mozgalom élén természetesen Budapest áll. A postások vasárnap nagy értekezletet tartottak Budapesten, ahol a fenti sérelmek felett tanácskoztak és elhatározták, hogy a miniszterhez folymodnak orvoslásért. A mozgalom főbb pontjai a lakbér rendezés, a szabadságidő kezdése és a kinevezés, valamint a nyugdíjügy.

A pesti gyűlésen, mint tudósítók jelentik Nagyváradról senki sem jelent meg, ellenben táviratot intéztek a gyűlés elnökségéhez, a melyben bejelentették, hogy mindenben csatlakoznak a központhoz. Remélhetőleg a kereskedelmi miniszter méltányolni fogja a postások mozgalmát és nem zárkózik el kívánalmaik elől, mert ha valakik, úgy a postások azok, akik legjobban megérdemlik, hogy egy kicsit őrájuk is mosolyogjon a derűs nap.

Sok a kivándorló.

Sürgetik az utleveleket.

Az alispán rendelete.

Ha valaki mostanában feltéved az ócska vármegyeháza kopott aszfaltu folyosójára, csupa szomános, szürös vidéki embert, fekete ködmönös asszonyokat talál ott.

A férfiak illedelmesen emelik meg a báránypőr sapkát minden uri ember előtt. És ha véletlenül megtalál állani előttük az ember, megered a nyelvük, tanácsot, protekciót, de végeredményében mindnyájan utlevelet kérnek. Az utlevélkiállító tisztviselők ajtó kilincse kézből-kézbe vándorol.

— Indul a hajónk. Az utlevelünket kérjük, tekintetes ur:

Földi Ignác megyei tisztviselő Peles Sándor segítségével reggeltől késő estig valósággal gyártja a sárga fedeles utlevéllelapokat. Ennek dacára százszámra fekszik mögöttük a rengeteg kérvény.

A miniszter rendelete, mely úgy intézkedett, hogy az alispáni hivatalban kell kiállítani az utleveleket, nem vált be. Ennek ugyanis tulajdonképpen az lett volna a célja, hogy a sok utánajárás miatt a kivándorolni

szándékozók elmenjen a kedvük az utlevél kéréstől. Ezt a célt nem érték el, mert a felek, akik ezelőtt a járási székhelyre jártak be utlevélért, most csak úgy özönlenek a megyeházára az utlevelek után.

A kérvényezők zaklatása valósággal fentartja a tisztviselőket munkájukban, de meg nagy kiadásokat okoz a kérelmezőknek is, akik a vármegye legtávolabbi részéből is bejönnek utleveleikért.

Az alispán most megsokalta a sok zaklatást és rendeletet adott ki minden község részére. A rendeletben szigorúan meghagyta Fráter Barnabás, hogy az utleveleket senki se sűrgesse, mert soronkívül senkinek sem csinálják meg. Az érkezés sorrendjében készítenek el minden utlevelet, tehát fölösleges a központba való bejövétel. Ez a rendelet aligha fogja megszüntetni a sűrgéteket, mert mire már utlevelet kér valaki, rendszeren a kezében van a hajó jegye is.

Ha az utlevelet nem kapja meg idejében, akkor várnia kell a következő hajóindulásig, mely rendszeren jóval későbbben történik meg és nem ritka eset, hogy akkorra már a jegy elvesziti az érvényességét. Indokolt tehát, hogy a felek türelmetlenek. Az eddigi tapasztalat bebizonyította, hogy semmiféle hatósági nehezítéssel sem lehet visszatartani a kivándorlókat, leghelyesebb volna tehát, ha a főszolgabírákra bizzák az utlevél kiállítását.

Ily formán még több eredményt lehetne elérni, mert a főszolgabíró már hatalmánál fogva is inkább tud a kivándorlókra hatni, akik rendszerint személyesen jelentkeznek utlevélért. Akárhány esetben lebeszéli a főszolgabíró a feleket a kivándorlásról, de a mai rendszer mellett, ha talán egy hangnemen magasabban beszél, az illető kivándorló bementja az ultimót, hogy

— Az alispántól függ az, csak küldje be az iratainkat a főszolgabíró ur.

Igazuk van. És az alispáni hivatalban már nem lehet csinálni semmit, ott csak az utlevelet adják, mint a vasutijegyet.

A kaboláspataki botrányos iskola.

A tehén az első.

Az iskola maradhat.

Bár az iskolák terén már egyáltalán nem lep meg minket semmiféle csodabogár, mégis most a kaboláspataki iskola felől olyan meglepő dolgokat hallottunk, hogy nem hagyhatjuk szó nélkül.

Kaboláspatak község képviselő testülete még 1912. év október havában kötelezte magát egy megfelelő iskola építésére. Az építkezés költségei 30,000 koronát igényelnek. A községnek már rendelkezésére áll a megfelelő téglamennyiség is, mely kiegészítve ott hever a község határában. A szükséges pénzt csakis kölcsön útján tudnák megszerezni.

A körjegyző, kinek az iskola kérdésében bokros érdemei vannak, hosszú tárgyalás után talált is egy pénzügyi tervet, mely a mai pénzügyi viszonyok mellett 5-8 százalék kamattal adott volna a községnek 150,000 koronát. A 30,000 koronán felüli összeg le-

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESETBEN AJÁNLVÁ.
TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.

KEPESELEK
ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményü

sérvkötőt,
anatómiai sérvkötők,

szuszpenzoriumok, fecskendők és beteg-
ápolási cikkei, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálak, bidég,
amelyek a sérvet állan-
dóan visszatartják, műlá-
bak és művégtagok, gummi cikkek, harisnyák stb és a még fel nem sorolható cikkek.
Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. :: Óriási nagyraktár. :: Tisztviselők és Iparosoknak árendésmény.

gelőre kell a községnek. Nagyszerűen állott az iskola ügye.

A tanító és tanítónő megadással türték sorsukat és panasz nélkül tanítottak a szalmafedeles vityillóban, melyet egy parasztember készített sajátkezűleg. Két kis lyukból áll az iskolának csufolt valami. És ezekben a helyiségekben 100 gyermek van összehúszolva. Az ablak oly kicsiny, hogy ha például Urszu Vaszali Filimon fia a kalapját ráteszi, a teremben (?) éjszakai sötétség uralkodik.

— No de nem tart sokáig! — vigasztalták egymást a kultura apostolai.

A körjegyző bemutatta a pénzügyi testületi kedvező ajánlatot a képviselőtestületnek. Az egész testület örömmámorban uszott és ki is mondták a határozatot, hogy fel kell venni az ölelő pénzt, de csak 120000-ot, ami legelőre kell. Az iskola nagyon jó helyen van, ahol van. A földolog a tehén. Ha a tehénnek van mit enni, akkor van a gyermeknek is. Meg aztán a gyermek nem az iskolából él, de a tehén a legelőből. Első tehát a legelő.

És a testület kimondta, hogy nem is veszi fel az iskolához szükséges pénzt. Igaz ugyan, hogy a községnek ez az állásfoglalása egyenesen a vármegye határozatával jön összeütközésbe, mert a vármegye már egy alkalommal kötelezte a községet az iskola felépítésére. Ekkor a község ki is mondta, hogy felépíti az iskolát a mostani határozatban is kimondta ugyanezt, de azzal, hogy nem ad hozzá pénzt. Ily abszurdumot még nem láttunk, de Kaboláspataktól nem várunk mást.

A tanító az esetről jelentést tett a tanfelügyelőségnek is, ahol szintén megtették a szükséges lépéseket.

A község e nevetséges határozata még nem érkezett meg az alispáni hivatalba, de valószínűleg méltó sors vár rá, ha esetleg be merik terjeszteni.

..HIREK

Tájékoztató.

Január 29. Pénzügyi szakbizottság ülése délután 3 órakor.

Jan. 29. Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése délután 5 órakor.

Január 31. Nagyvárad Hítelbank közgyűlése d. e. 10 órakor.

Január 31. A keresztényszocialista építőmunkások nagyvárad szakszervezetének téncestélye a Kath. legényegyletben.

Február 1. Gazdasági és Iparbank közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 1. A Kath. legényegylet bási estélye saját helyiségében.

Február 1. Evang. nőegylet teastélye a Sasban.
Február 6. A velencei Kath. Kör teastélye.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter *Szentlélek Mészáros* László nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot és dr. *Bérczy Endre* nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot a nagyvárad vidéki járásbíróvához, illetve a nagyvárad törvényszékhez jegyzőkké nevezte ki.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara ma, szerdán, január 28-án délután 2 órakor tartja saját helyiségében az évi első teljes ülést. Ez alkalommal néhány igen fontos kérdés kerül tárgyalásra.

* **Egyesült Biharm. Keresk. Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése.** Nagyvárad egyik legtekintélyesebb, részvényesekéjé tekintve, legnagyobb pénzügyi intézete, az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár holnap, esütörtökön, január 29-én délután 5 órakor tartja rendes évi közgyűlését, amelyen beszámol az elmúlt év eredményéről. A közgazdasági válság nem hagyta érintetlenül a pénzügyi intézeteket sem, de éppen az Egyesült Biharm. Keresk. Bank mérleget mutatja, hogy mit lehet a válságos viszonyok mellett is kelendő szakértelemmel, óvatossággal, buzgó törekvéssel nemcsak az intézet és a részvényesek érdekeit előmozdítani és megvédeni, de elismerésre méltó eredményt is elérni. Dr. *Popper Ákos* vezérigazgató fényesen igazolta rátermettségét előrelátó gondosságát s hogy bír mindazokkal a kvalitásokkal, amelyek egy ilyen nagy intézet vezetésénél szükségesek.

* **Közigazgatási pótbefjárás.** Az ősi—váradi—velencei összekötő helyi érdekű vasut második vágányára, amelyet a Rhédey-kert mögött az árapasztó csatorna töltésén építenek ki, a kereskedelmi miniszter közigazgatási pótbefjárást rendelt el, *Malászi László* min. tanácsos vezetésével. A pótbefjárás február 17-én délelőtt lesz s a miniszter felhívta a várost, hogy a tárgyalásra képviselőt küldjön.

* **Ujságiróból — kispap.** A Tiszántúl gárdájának legifjabb tagja, kilépett a redakció esti műhelyéből, kék reverendát öltött, és a mai napon bevonult a szemináriumba, elment papnak. Különös és meglepő ez a hír, mert ritkán esik meg, hogy valaki, aki már belekóstolt az u. n. „világi” életbe, aki ennek az életnek a forgatagában élt, egy hirtelen bucsut mondjon ennek az életnek, hogy egy esendes, nyugodt, magábanéző, askéta életre adja magát. Annál meglepőbb, hogy az ujságíró lázas, lüktető, élénk munkáját, valahogy más lelket, legalább is más temperamentumot követelő papi hivatással eséréje fel valaki. És mégis... A kath. pap és a kath. ujságíró hivatása nagyon közel áll egymáshoz. Mindakettő egész lelket, komoly lelkesedést, sok-sok önzetlenséget kíván. Mindakettőnek egy a célja, mindakettő szép, egyformán nemes, egyformán idealis munkát végez és ha a pap és az ujságíró összefog együttes, harmonikus munkával a modern katholicizmus legszebb eredményeit érheti el. Ezért kívántunk igaz szívből volt ifju kollegánknak, *Kovács Sándornak* sok szerencsét és kértük az Isten áldását új, gyönyörű hivatásához. És mi büszkék vagyunk rá, hogy a pap apostoli hivatásának egyszerű, nemes, fensége, éppen a mi asztalunktól hódított el valakit az Oltárhoz.

* **Pályázat talpfa szállítására.** A győr—sopron—ebenfurti vasut üzletigazgatósága, 6000 darab teljesen légszáraz és legjobb minőségű I. rangú tölgytalpfa szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1914. január hó 31. A pályázatra vonatkozó feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1914. január hó 26. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. *Moskovits József*, elnök. dr. *Sarkadi Lajos*, titkár.

* **A hét legrosszabb vice.** Az Uj Nagyvárad tegnapi számában azt írja, hogy gróf *Széchenyi Miklós* püspök azért épített új szemináriumot, mert az Uj Nagyváradnak méltóztatott őt erre sürgetni. Jó vice. Nagyon jó vice. A hét legrosszabb vice. Vagy a legrosszabb...

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután néhai Pántya Péterné temetése, melyen nagy számmal voltak jelen városunk előkelőségéből. A gyászszertartást Ciceronescu János kanonok végezte Popescu Péter g. kath. plébános és a káplán segédletével. A temetés után a koszorúkkal borított remekművű masszív érekeporsót feltették a négyesfogatu diszkocsira és az impozáns gyászmenet a Rulikovszky temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték az elhunytat. Koszorúkat helyeztek a koporsóra a gyászoló családon kívül *Diamandi Miklós* és *József*, *Duma Flóriánné*, *Veinberger* és neje, *Gólya János* és családja, a *Popescu* család stb. A diszes temetést *Veiszlovics Adolf* és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte.

* **Gazdakör Biharpüspökiben.** Heftőt, este alakult meg a gazdakör Biharpüspökiben. Nagyváradról *Ipolyi Keller Gyula* a kirendeltség vezetője és *Nagy Márton* főszolgabíró mentek ki az alakulásra. Az alakuló gyűlésen kétszáz-kétszázötven ember jelent meg pártkülönbség nélkül. Általános érdeklődés közepette emelkedett szólásra *Nagy Márton* főszolgabíró. Lelkes beszédet intézett a gyűléshez, amelyben hangzott az a nagy feladat, ami a gazdakör vár boldogulásuk érdekében. Kifejtette, hogy ma már rég túl vagyunk azon a koron, amikor őseink a harcmezőn karddal kezükben védelmezték s növelték hazánkat. Ma már a harcmező a kultura tere és most oda szólít mindenkit a haza érdeke. Aztán buzdította a gyűlés tagjait a kitartásra és együttműködésre.

Nagy tetszéssel fogadták a főszolgabíró beszédét, mely után *Ipolyi Keller Gyula* tartott érdekes beszédet. A földművelésügyi kirendeltség vezetője a gazdakörök jelentőségét és a körök útján a körök tagjaira háruló előnyökről tartott előadást szintén nagy tetszés mellett. A két beszéd hatása legjobban a kör belépő nyilatkozatain látszott meg. Előre ugyanis 36 tag iratkozott be, a beszédek elhangzása után azonban egyszerre megrohanták az aláírásokat gyűjtő tisztviselőt s oly tömegestől iratkoztak be, hogy Biharpüspöki egyike lesz a gazdakörök legnépesebbjének. Végül meg választották a kör tisztikarát. Elnök lett *Ladányi Lajos*, alelnök *Likay László*, jegyző *Nagy Károly*. Diszelnök *Bugyi Sándor*. A megválasztott tisztikar nevében *Ladányi Lajos* elnök mondott meghatóan köszönetet a gyűlés kitüntető bizalmáért. Ezzel az alakuló gyűlés a késő esti órákban véget is ért.

* **A nagyvárad Magyar Bank.** E. t. most bocsátotta közre 1913. évi zárszámát. Az intézet fáradhatatlan buzgalommal igyekezett a részvényesek érdekeit megóvni s a nehéz viszonyok mellett eredményt produkálni s ez sikerült is, amennyiben 133071 K. nyereséggel zárta le a múlt esztendő. Azonban éppen az intézet jövőjének biztosítása s a részvényesek érdekében az elért üzleteredményt teljesen leírásra fordítják és nyereségegyenlegül 2125 korona 17 fillért visznek át a jövő évre. Ez a helyes előrelátás, az intézet vezetésében megnyilatkozó legszolidabb elvek és a leírásoknál követett szigorú mérlegelés az intézet teljes megalapozását biztosítja, egyben pedig a bank jövő felvirágzásának feltételeit hordja magában. Az intézet különben február 12-én délután 3 órakor tartja évi közgyűlését.

* **A hideg áldozatai.** Az a rémes, szibériai hideg, mely már jó ideje uralkodik s mely kint a szabadban mindig pár fokkal nagyobb, mint a nagy népes városokban, teg-

nap éjjel ismét emberi életet oltott ki. Szakáll község határában — mint ottani tudósítónk jelenti — az országot mentén egy megfagyott ember és asszony holttestére akadtak az emberek. A szerencsétlen áldozatok valószínűleg házastársak voltak, ruházatukról ítélve igen szegénysorsúak, talán koldusok lehettek. Ugy látszik a nagy hidegben teljesen kimerülve a fáradtságtól, az út szélén kissé meg akartak pihenni, közben ott lepték őket az éj és mivel ebben az időtájtban semmiféle utas sem járt arra, a nagy fagyban esonttá dermedtek. A megfagyott emberpárt hajnalban szedték fel az út széléről és Körözsapátiba szállították, hol a község házán orvosi vizsgálat után kiterítették őket. Nevüket és kilétüket eddig megállapítani nem lehetett.

* **A tripoliszi háboru a Vigadó-mozgóban.** Szenzációs új drámát mutat be a Vigadó mozgó színház. A tripoliszi háboru izgalmas jelenetei elevenednek meg „A dicsőségért” című 2 felvonásos darabban, amely mindenütt óriási sikert aratott. Itt van a közönség kedvence Pali is legújabb kacagtató alakításával. Egy gyönyörű életkép, humoros és egy színes látványos felvétel van még műsorán, amely a Pathé-gyár remeke.

* **A madarak télen.** A rendőrkapitányi hivatal állatvédelmi szempontból azon felhívással fordul a közönséghez, hogy a madarak, — amelyek a fa lombjain élnek a nagy hideg következtében — nem találhatnak, helyesen cselekednének, hogy ha udvarukon valamely magfélélt szórának ki, hogy a szegény madarak az éhségtől ki ne muljanak. Ezen cselekedetükkel az állatvédelemnek tanujelét adják, mint ez általában külföldön is divik.

* **A m. kir. nagyváradi honvéd zenekar** a „Fekete Sas” kávéházban ma, szerdán nagy opera és operett estélyt rendez. Műsor a következő: 1. „Kis gárda” induló Lehár. 2. Keringő „Babuska” c. optt. Fall. 3. Nyit. „Venus a Földön” c. optt. Lineke. 4. a) „Berceuse” (Bölcsődal) gordonka solo Godard. b) „A vándorló” dal, puzén solo Schubert. 5. Kettős és finále „Zrinyi Miklós” c. op. Zaytz. 6. N. ábránd „Az eladott menyasszony” c. op. Smetana. Szünet. 7. Nyit. „A modell” c. optt. Suppé. S. N. ábránd „Carmen” c. op. Bizet. 9. „Est a Száván” jellemdarab Zajtz. (A következő hangverseny szombaton.)

* **Kulturdélután a képkiallítás.** Csütörtökön a vármegyeházán a Ballaféle képkiallítás érdekes és művészi kulturdélután lesz, amely bizonyára szép közönséget vonz a gyönyörű kiállításra. A program szereplői: *Étsy* Emilia, a Szigligeti színház művésznője, azután *Miklós* Jutka az Amerikából hazatért költőnő, *Sas* Ede és *Antal* Sándor. *Étsy* Emilia K. Mihelyfi Elvira verseit fogja felolvasni, majd *Miklós* Jutka lép a közönség elé, hogy legújabb költeményeiből izelítőt adjon a váradi publikumnak. *Sas* Ede humoros eszegezésben számol be újságírói volántör életének kalandjairól. A konferensz szerepét *Antal* Sándor fogja betölteni.

* **Két évi gyakorlattal bíró** ügyvédi irodai teendőket kifogástalanul végző, kereskedelmi végzett, gyors- és gépirást kitűnően tudó román kath. urileány, csakis katolikus ügyvédi irodát keres. „Szerény” jellegre címzett ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.

* **Több egyszobás lakas kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Egy jóforgalmu sütőde** lakással együtt átadó betegség miatt, esetleg a ház is eladó. Cim a kiadóban.

* **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek, trikók, lélekmelegítő, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esipkek, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

* **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautomobilokat szállít az összes felszerelési cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.** nagy raktárt tart. **Telefon: 13-21.** A cégnek **Körház-utca 6. sz. a.** pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakfelügyelet alatt. **Telefon: 13-52.** Benzín és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szereshetők be.

* **Ha a választást megsemmisítik.** Mi azért is elmegyünk a **Párisi Bazarba** a **Sas passagéba** és választunk magunknak játékot, ajándéktárgyakat. báli és farsangi cikkeket.

* **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu mellett

* **Sikkes, elegáns** modell kalapjaimból visszaradt szép választék, azokat féláron alul árusítom. Gyászkalapokból nagy raktárom van és modell után 4 óra alatt szépen, pedánsan készítek is. Tisztelettel **Ujhelyi Róza** Nagyvárad, Rimanóczy-utca Royál-kávéházzal szemben.

* **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyílt Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazar épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

* **Meghódította a hölgyeket** MILE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

* **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchenyi-szállóval szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő „**Bartos harisnyája tartós.**” Helyi és vidéki telefonszám 1359.

* **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Biharodorsd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

* **Érdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

* **Uj üzlet** nyílt meg férfi és női divatárakban, varró kellékekben eddig nem létező olcsó árakban. Báli kesztyűk és harisnyák óriási választékban. Minden héten új reklám hét, a reklam cikkek a kirakatban árakkal kitéve, e heti reklam árak ridikülők, harisnyák és zsebkendőkben. **Szt. László-tér, Sas épület** (volt Radó féle helyiségben) Klein Vilmos és Társa cégénél.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

* **Teljesen ujonnan van átalakítva** a Rimanóczy-étterem Körös-parti helyisége. Gyönyörű délszaki növényekkel van diszítve, pazarul világítva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyűlések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangú magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik **Fitz Sándor** bérlő.

* **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szihta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., caloszik, téli cipők, fehérműek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketé-nél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

* **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

* **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testegyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszólást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

* **A következő szombaton** este új és nagyszerű attrakció érkezik a **Korona-kávéházba.** A Nagyváradon közkedvelt **Koczás József** női tambura zenekarát szerződtette a kávéház tulajdonosa. A női zenekar egyike az ország legelső női zenekaraiknak, tizenegy tagból áll, köztük öt kiváló énekesnővel. Szerződtette azonkívül a tulajdonos **Hoffinger Károlyt** is a legkitűnőbb népénekest, **szombat estig** a nagyszerű **Neszmélyi Izsóné** női zenekara játszik, harmincznyolcadik Rácz Laci vezetése mellett.

* **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy] Ödön-utca] 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x Ossi-tér 14. sz. házban több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Artekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.

Készíti
Diósy Mihály
Telefon 839. Telefon 839.

A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpaddás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerda: Tökéletes asszony.
Csütörtök: Katonadolog.
Péntek: Mozikirály.
Szombat: Dolóra. (Eredeti bemutató előadás.)
Vasárnap d. u.: Éva. Este: Viola, az alföldi haramia.

Katonadolog — Mozikirály. Csütörtökön és pénteken egymást követi az idény két legfényesebben sikerült operette-ujdonsága: a Mozikirály és a Katonadolog, amelyek mostani előadásai elé is a legnagyobb örömmel tekint a közönség. Mind a

kétt operette nemcsak kedves, fülbemászó zenéjével aratott páratlan sikert, hanem mulatságos meséik és főleg remek táncaik tartatnak igényt arra, hogy a közönség zsufolásig megtöltse a színházat.

Dolóra. Eredeti bemutatóra készül a Szigligeti-színház drámai ensembléje. Mendlik Béla aradi vasuti ellenőr Dolóra című színművéből folynak most a próbák, amelyekből ítélve az eredeti bemutató sikerre számíthat.

IRODALOM

A Kath. Hitterjesztés Lapjai januári füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg! X. Pius és a külmisziók. — Boldog Clet országában. — Főpásztori körut Shikoku szigetén. — Görögök, szerbek és bolgárok Macedoniában. — Indián felszentelt pap. — Missiói tudósítók: Kína: Egy ferencendi vértanu Kiang-Sziben. — Tonkin: Nagy vízáradás és politikai belviszonyok. — Afrika: Kajambi veszedelmes állatai. — Szigettenger: Salamon szigetek. Gilbert szigetek. — Egy földműves hőstette. Kegyes adományok. Képek: Kína: Ferant püspök, apostoli helytartó. — Kína: Egy városka utcája. — Kína: Buddhista pagoda. — Japán koldus. — Afrika: Missiótelep Njanzában. — Szigettenger: Leányok Gilbert szigetéről. — Afrika: Belső-ültek zsákmányuk előtt. — Afrika: Pihenő munkások.

„A Cél“ című folyóirat, amely Kállay Ubul és báró Nyáry Albert szerkesztése alatt szép fejlődésnek indult f. évi január hóban a következő gazdag tartalommal jelent meg: Dr Nyáry Albert báró: Magyarország szerepe a Turánságban; Horváth Akos, Balassa Imre, Fábrián Géza, Selymes Rezső versei; Arkosi-Ferenzi Kálmán; Guzsajásban című novellája; Szemere György: A magyar nemzet fajsulya és jövője; Vay Sándor gróf: Régi bécsi szalonok; Egán Lajos: A sajtó problémája; Lovas Elemér: Mit jelent nekünk Árpádházi „Szent Margit“?; Szemere Miklós: Egy török-bolgár egyezmény eszméje. Végül sok közgazdasági, művészeti, irodalmi és sport cikk, valamint a fővárosi színházak ujdonságainak kritikája.

Kozma Andor Eötvös József-ről. Most jelent meg nyomtatásban Kozma Andornak az Akadémia Eötvös-ünnepén tartott felolvasása, mely irodalmunk e nagy szellemének lírai alkotásait veszi vizsgálat alá s ezekből kiindulva rajzolja meg finom és gyöngéd vonásokkal a költő arcképét. Nem egy vonást talál, amely kiegészíti Eötvös egyéniségéről való tudomásunkat s előadása is tele van melegséggel, szeretettel. A művészi magyar esszének az egyik legkiválóbb modern terméke. Radó Antal ki-tünő vállalatában, a Magyar Könyvtárban jelent meg, a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég kiadásában. Ára 30 fillér.

Galamb Péter. A Kisfaludy-Társaság tavalyi Széher-pályázata új író fedezett fel: Rezek Románt, aki nagy dícséreték között nyerte meg a pályadíjat Galamb Péter című novellájával. A novella most jelent meg Radó Antal népszerű vállalatában, a Magyar Könyvtár legújabb sorozatában s valóban nagyerejű új tehetséget ismert meg az olvasóval; eleven ötletes, finomságokban bővelkedő előadása, érdekes meseszövege, alakjainak pontos és hű rajza magasan kiemeli a mai novellairás átlagából. Rezek Román-nak eddig teljesen ismeretlen neve az elbeszélés révén bizonyítással csakhamar nagy becsülésre fog szert tenni. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 30 fillér.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA
NAGYVÁRAD,
Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

„Jardin d'Hiver“ (Téli kert) ez a címe egy pompás táncalbumnak, mely 80 oldal terjedelemben magában foglalja mindazon új és divatos táncokat zongora letétben, melyeket bálon, jouron és társas összejöveteleken ma mindenki táncol, látni és hallani akar. — Van ebben a táncalbumban 14 tangó, a javából, továbbá több ragtime, one step, two step, macsics, van benne még egy pár igen szép bostno, polka fr., polka mazurka, keringő és induló. A tangó és macsics táncnak részletes leírása, mely szerint azt ennek alapján bárki megtanulhatja. Szóval egy tökéletes új és ügyes táncalbum 26 jó táncdarabbal. A Bárd Ferenc és Testvére jóhírű budapesti zeneműkereskedő cég kiadása, ahonnan azt mindenki ha három koronát beküld, megkaphatja. A megrendelő semmi esetre sem jöhet majd zavarba, ha egy rögtönzött táncmulatság adódik, mert tánera való muzsikáról ez esetben éppen elég lesz kéznél a Jardin d'Hiver táncalbumban.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Gyujtogató legény.

Tyiria Péter váraduzsopai legény már évek óta haragban élt az egyik odavaló gazdával. Nem beszéltek egymással, de annál inkább keresték az alkalmat, hogy borsot törjenek egymás orra alá. Tyiria Péter egyszer azután megfenyegette a haragosát, hogy még az este meglátogatja a házat a vörös kakas.

Az eset a nyáron történt. És Tyiria meg is jelent a gazda portáján, hirtelen meggyuj-

totta a szalmafüdeles ház tetejét, a tüzet azonban idejekorán észrevették és sikerült eloltani, mielőtt nagyobb baj történt volna.

Az esküdtszéki tárgyaláson Tyirla védője, dr. Lázár Aurél, kérte a vádlott elmebeli állapotának a megvizsgálását, ezt azonban a törvényszék nem rendelte el.

Az esküdtszék Tyirlát egy és fél évi börtönre ítélte gyújtogatás kísérlete miatt. Az elítélt semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

TÁVIRÁTOK

Ellenzéki értekezlet.

Budapest, jan. 27.

(Saját tud.) A függetlenségi párt Justh Gyula elnöklésével értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a véderőjavaslat tárgyalásán nem vesznek részt.

Ertseynek fizetni kell.

Budapest, jan. 27.

Ertsey Péter ellen a várpalotai ügyből kifolyólag Polgár Gyula tudvalevőleg 15.000 korona közvetítési díj erejéig pert indított. A budapesti törvényszék tegnap hozta meg az ítéletet és Ertseyt a 15.000 korona megfizetésére kötelezte.

A horvát képviselők.

Zágráb, jan. 27.

A magyar országgyűlési kiküldött horvát képviselők úgy határozták, hogy akkor jelennek meg először a Házban, ha valamely közös ügyet fognak tárgyalni.

A debreceni egyetem.

Budapest, jan. 27.

A debreceni egyetem építőbizottsága Tóth Lajos miniszteri tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen felbontották az egyetemi klinika építésére vonatkozó ajánlatokat. A bizottság elhatározta, hogy az építésre első helyen Tóth István debreceni, második helyen pedig Incze Sándor nváradai vállalkozót ajánlja.

Lovászy beszámolója.

Magyarkanizsa, jan. 27.

Lovászy orsz. képviselő az ellenzék vezéreinek a részvételével beszámolót fog tartani, amely után nagy népgyűlés lesz a kormány ellen.

Üdvözlük a trónörökösst.

Dicsőszentmárton, jan. 27.

(Saját tudósítónktól.) Kisküküllő megye törvényszéke közgyűlésén elhatározta, hogy a trónörökösst 50-ik születésnapja alkalmából üdvözl. Ugyancsak üdvözl. volt főispánját Sándor János belügyminisztert titkos tanácsossá történt kinevezése alkalmából. Az Emke az átirata felett oláh pak-tumra vonatkozólag egyelőre napirendre térnek, megvárják, míg a tárgyalások a közvélemény elé kerülnek.

Forradalom Lisszabonban.

Páris, jan. 27.

Costa miniszterelnök lemondásánál híre a városban általános zendülés tört ki. A város minden pontján véres harcok voltak egymással Costa hívei és ellenfelei. Az utcai harcokkal szemben a rendőrség tehetetlen volt. A köztársasági gárda lovasai több helyen rohamot intéztek a tömeg ellen. A zendülők a utcákra revolverekkel lövöldöztek. A sebesültek az utcán fekve maradtak. Az utcai harcok sok halottja és sebesültje van.

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADAR.

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Biharmegye alispánjától.

1804/1904.

Pályázati hirdetmény.

Biharmegyében nyugdíjazás folytán megüresedett a folyó évi március hó 18-án tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésén választás útján betöltendő, a X. fizetési osztálynak megfelelő fizetéssel és állomás helyének megfelelő lakpénzzel javadalmazott II. osztályú szolgabírói állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket a 125000—902 B. M. sz. a. kibocsátott Vármegyei ügyviteli szabályzat 4 §-ában előírt módon Biharvármegye főispánja méltóságos dr. Miskolczy Ferenc urhoz címezve f. évi március hó 10-ének d. e. 12 órájáig hozzám annyival inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Biharmegye szolgálatában állók a fent kitett időben előttem szóbeli jelentkezés útján is pályázhatnak.

Nagyvárad, 1914. január 27-én.

Fráter Barnabás

alispán.

HIRDETMÉNY.

A Mezőgyáni Takaré- és Önségélyező Egylet, mint Szövetkezet 1914. évi január 25-én tartott V. évi rendes közgyűlése a szövetkezet felszámolását határozta el. Ennélfogva felhívjuk a szövetkezet hitelezőit, hogy a szövetkezet ellenében fennálló követeléseiket a jelen hirdetménynek harmadszori megjelenésétől számított 6 hó alatt a kereskedelmi törvény 249. §-a értelmében érvényesíteni el ne mulasszák.

Kelt Mezőgyánban, 1914. jan. 27.

A felszámoló-bizottság.

Tüzifa

Elsőminőségű, száraz hasáb cser, gyertyán vagy tölgyfát szállít magánfeleknek is vagonrakományként (100 métermázs) ab. vasuti állomás Apátkeresztúr 145 koronáért, az összeg előzetes beküldése ellenében a

Székelyhidi uradalom.

Pályázati hirdetmény.

A nagyváradi I. sz. káptalan az Iklód pusztai gazdaságban épült s a nagyváradi—aradi országut jobboldalán található körkemencével ellátott téglagyár és összes melléképületeinek, valamint a téglagyár anyagának kihasználására szolgáló 24 kat. hold terület haszonbérletére pályázatot hirdet.

A haszonbérlet tartama 20 év. Az a terület, melyért évenként haszonbér fizetendő, 8 kat. holdnál kevesebb nem lehet. A kiaknázás csak a lejtmezzel beásási mélységig lesz megengedve s az ekként kihasznált területeket köteles a haszonbérlet — mielőtt részére a 24 holdból újabb terület kihasználnék — elegyengetve, az uradalom birtokába visszabocsátani.

A haszonbér bizonyos minimális bérösszeg biztosítása mellett az évenként termelendő téglák értékének bizonyos százalékában ajánlandó meg, melynek 2 százaléka tisztai nyugdíjilleték címén fizetendő.

A bérlemény tárgyat képezendő körkemence és tartozékai, a gyár irodái és felügyelői, valamint az összes munkáslakások, kutak és ezek felszerelése, istálló, nemkülönben minden épület kifogástalan jó karban fentartása és tűzkár ellen biztosítása haszonbérlet terhe lesz.

A netán létesítendő épület-beruházások az uradalom tulajdonává válnak. Az esetleg emelendő munkáslakások a törvény és vármegyei szabályrendelet előírt követelményeknek megfelelően szilárd anyagból építendő.

Haszonbérlet megfelelő biztosítékot tartozik adni.

A pályázók tartoznak ajánlataikat 1914 február 5-ig a nagyváradi I. sz. Káptalan központi uradalmi hivatalába (Sal Ferenc-utca 4. szám) benyújtani, ahol a részletes felvilágosítások megszerezhetők. Az uradalom a beérkezett ajánlatok közül tetszése szerint választ.

Nagyvárad, 1914. január hó.

Ringelmann Lajos.

káptalani tőtiszt.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olesón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

MIFELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Ha tisztán kezelt jó minőségű és izléses

fűszer és csemegeárukat

előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsőrangú fűszer és csemege kereskedését,
bor, pezsgő, déligyümölcsök és cu orkák nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozal.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregel! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Kiadó

a Bémer-tér mellett 3 szobás modern tisztálakos majus elsőre és azonnalra egy mosókonyha, boltbelyi ég kis szobabútorral, vagy anélkül, Szalárdi-utca 9.

Szuperfoszfát Műtrágya

Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150-200 kilóval 80-100 korona értékű a terménytöbblet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet.

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad, Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö-és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Eredeti Meteor kályhák,
kályhatalékok és ellenzők,
fa- és széntarték,
valódi porosz fűtőszén
bázhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 4-20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése -Rákóczi-ut.